

Nota naar aanleiding van het verslag herindeling Alkmaar – Graft-De Rijk - Schermer

1. Inleiding

De leden van de fractie van de VVD hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel dat hen geen aanleiding geeft tot het maken van opmerkingen en het stellen van vragen. De leden van de fractie van het CDA en de SGP hebben met belangstelling kennisgenomen van dit wetsvoorstel, de leden van beide fracties hebben nog enkele vragen. De leden van de PVV-fractie hebben kennisgenomen van het wetsvoorstel. Zij hebben een vraag over het draagvlak onder de inwoners. Met veel belangstelling heb ik kennisgenomen van het verslag van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken. Op de vragen en opmerkingen van de leden ga ik hieronder gaarne in.

2. Ambtelijke fusie

De leden van de CDA-fractie vragen of de samenvoeging van de ambtelijke organisaties met ingang van 1 januari 2014 inmiddels is geëffectueerd.

Dit is inderdaad het geval. Zoals in de memorie van toelichting is vermeld, is daar vooruitlopend op de herindeling door de betrokken gemeenten toe besloten.

3. Draagvlak

De leden van de PVV-fractie zijn van mening dat pas kan worden overgegaan tot een herindeling als dit de wil is van de inwoners. Zij vragen de regering waarom geen referendum of representatief onderzoek is gehouden.

De betrokken gemeentebesturen zijn primair verantwoordelijk voor het beoordelen van en het investeren in een zo groot mogelijk maatschappelijk draagvlak voor een voorstel tot herindeling. Het is aan de betrokken gemeentebesturen om te bepalen hoe burgers en maatschappelijke organisaties betrokken en geraadpleegd worden gedurende het proces. Wel moet het maatschappelijk draagvlak in gemeenten voor een herindelingsvoorstel kenbaar zijn. Dit kan via een referendum of enquête, maar dat hoeft niet.

Zoals in de memorie van toelichting is vermeld, zijn in Graft-De Rijk diverse bijeenkomsten met bewoners georganiseerd, zoals kernbezoeken en zogenaamde 'meedenkavonden' over de belangrijke thema's en zijn er in Schermer tijdens verschillende fasen van het proces kernenbijeenkomsten gehouden over de wensen en ambities. In beide gemeenten zijn bovendien bijzonder goed bezochte informatieavonden georganiseerd, waar de twee laatst overgebleven fusiekandidaten (Alkmaar en Zaanstad resp. Alkmaar en Heerhugowaard) zich presenteerden en door de bevolking konden worden bevraagd.

In een lokale kern (Oterleek) werd een raadpleging onder alle inwoners georganiseerd nadat enkele inwoners hadden geopperd aansluiting bij een andere buurgemeente te zoeken. De grote meerderheid van de inwoners koos daarbij expliciet voor een ongedeelde aansluiting bij de voorziene gemeentelijke herindeling.

Tot slot is in Alkmaar onder andere via het Stadspanel (een digitaal en representatief platform waaraan inwoners van Alkmaar van 12 jaar en ouder kunnen deelnemen) om een mening gevraagd over de fusie. Uitkomst was dat 65% de fusie een goed idee vindt.

4. Servicepunten

De leden van de SGP-fractie constateren dat er opmerkingen gemaakt zijn met betrekking tot de interne samenhang van de gemeente. De leden van de SGP-fractie vragen in hoeverre er – nu er

geen sprake is van een fusie tot een grote plattelandsgemeente – ook op langere termijn gewaarborgd wordt dat de inwoners van de kleinere kernen zich betrokken weten bij hun nieuwe gemeente. De SGP-fractie vraagt of de bezwaren door het instellen van een servicepunt volledig zijn weggenomen.

Vanaf 2015 wordt er voorzien in fysieke servicepunten in Graft-De Rijk en Schermer. Daarnaast wordt er momenteel gewerkt aan een specifiek kernenbeleid in het landelijk gebied, in overleg met de bevolking van al die kernen. Dit kernenbeleid is gericht op de leefbaarheid en vitaliteit van de dorpen en korte lijnen tussen bestuur en bevolking. De verwachting van de betrokken gemeenten is dat door de gecombineerde aanpak van servicepunten en kernenbeleid de inwoners van de kleinere kernen zich betrokken zullen voelen bij de nieuwe gemeente en dat deze aanpak daarmee de interne samenhang van de nieuwe gemeente ten goede komt.

5. Kleine gemeenten in samenwerkingsverbanden

De leden van de CDA-fractie willen weten op welke wijze de positie van kleinere gemeenten in samenwerkingsverbanden kan worden versterkt, zonder de noodzaak van gemeentelijke herindeling, aangezien samenwerkingsverbanden immers altijd zullen bestaan uit grotere en kleinere gemeenten.

Gemeenten hebben zelf mogelijkheden om hun positie in samenwerkingsverbanden te versterken. Dit geldt ook voor de kleinere gemeenten. Binnen het samenwerkingsverband kunnen bijvoorbeeld afspraken gemaakt worden over de stemverhouding tussen de betreffende gemeenten. Hierdoor kunnen kleine gemeenten meer invloed uitoefenen op de besluitvorming. In het onderliggende geval hebben de gemeenten Graft-De Rijk en Schermer echter zelf geconstateerd dat samenwerking niet voldoende is om de dienstverlening op peil te houden. Niet de positie in de samenwerkingsverbanden, maar het gebrek aan bestuurskracht is voor deze gemeenten aanleiding geweest om te besluiten tot herindeling.

6. Regio Alkmaar

Tot slot vragen de leden van de CDA-fractie of de nieuwe gemeente anders dan in haar geheel kan deelnemen aan de reeds bestaande regio-Alkmaar. En zo nee, waarom dit dan expliciet wordt vermeld.

Het is niet mogelijk dat delen van een gemeente deelnemen in een regio. Voor de duidelijkheid is vermeld dat de nieuwe gemeente in haar geheel zal deelnemen aan de reeds bestaande regio Alkmaar (waar de gemeenten eerder afzonderlijk deelnamen aan de regio Alkmaar).

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

dr. R.H.A. Plasterk